

LBRIS | We know
Danion Vasile

**POSTUL ȘI
RELAȚIILE
CONJUGALE**

Repere. Poticniri. Pogorăminte

Editura Areopag
București, 2024

Cuprins

<i>Cuvânt înainte: Despre educația în dragoste</i> <i>Pr. Prof. Dr. Docent Mihai Valică</i>	5
Postul și relațiile conjugale – sau când și de ce să-ți pui pofta în cui.....	11

PARTEA ÎNTÂI:

ÎNVĂȚĂTURI SCRIPTURISTICE, PRAVILE ȘI SFATURI DESPRE POSTUL CONJUGAL	20
Despre asumarea benevolă a postului	20
Despre ținerea postului „întru greșeală”	35
Învățăturile Sfintei Scripturi.....	45
Pravile și canoane despre înfrânarea soților.....	53
Învățăturile Sfinților Părinți despre postul conjugal.....	66
Duhul de înfrânare și duhul rugăciunilor.....	76
Poziții ale părinților contemporani.....	79
Perspectiva mirenilor căsătoriți.....	85
Concluzii.....	90

PARTEA A DOUA:

RISCURILE ȘI NECESITATEA POGORĂMINTELOR.....	97
Călcarea postului – păcat sau neputință?	97
„postul cel adevărat” și rostul pogorămintelor	120
Despre <i>virtutea</i> îndreptăririi.....	140
Calea de mijloc în înfrânarea conjugală.....	145

Tema relațiilor dintre soți	
<i>Mărturia Sfântului Paisie Aghioritul</i>	153
Despre intimitatea conjugală în timpul postului și altele cu glas tare	
<i>Protoiereul Vladimir Pucikov</i>	166
„Toată cealaltă necuviință...”	185
Interviu despre „postul cel adevărat”	
<i>Părintele Petru Pruteanu</i>	206
<i>În loc de încheiere: Simfonia trupurilor</i>	218
BIBLIOGRAFIE	230

Postul și relațiile conjugale – sau când și de ce să-ți pui pofta în cui

„Care este câștigul postului și al înfrânării, de vreme ce dragostea este sfâșiată? Niciunul! Căci câte ocări, câte probleme, cât război nu iese sigur de aici?”^{[73; 64]¹}

Sfântul Ioan Gură de Aur

Sexualitatea conjugală este un subiect de discuție aproape tabu în mediile creștine. Pe de o parte, pentru că este dificil să abordezi acest subiect într-un mod echilibrat. Pe de altă parte, pentru că implicarea într-o astfel de discuție i-ar putea pune într-o poziție incomodă pe cei care sunt conștienți de faptul că modul în care se raportează la sexualitate este diferit de perspectiva creștină.

Lucrul acesta se vede foarte simplu când e vorba de raportarea la relațiile conjugale în perioada postului. Există două atitudini radical diferite – cea a creștinilor care sunt ancorați serios în viața duhovnicească (și care vor să țină posturile *cu sfințenie*), și a celor care spun că înfrânarea de la relațiile sexuale în

¹ Din pricina faptului că am folosit un număr mare de citate, pentru a nu îngreuna citirea am preferat să trec între paranteze drepte și cu font de tip *subscript* mai întâi numărul cărții, așa cum apare în bibliografia de la sfârșitul cărții, iar apoi pagina sau paginile la care se află citatul. De exemplu, acest citat este din volumul Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cuvântări despre viața de familie*, Editura Învierea, Arhiepiscopia Timișoarei, 2005, de la pagina 64.

perioada posturilor nu își are sens, pentru că slăbește legătura dintre soți și deschide poarta divorțului. Poate că ar trebui scrise două cărți diferite, care să abordeze subiectul pentru cele două categorii de public țintă. Eu încerc totuși să scriu pentru oameni din ambele categorii.

După ce am scris trilogia *Tinerii și sexualitatea*, am purtat discuții legate de viața conjugală în familie cu un mare număr de persoane interesate de perspectiva asupra acestui subiect. (E interesant faptul că, făcând referire la relațiile conjugale, Sinodul V-VI Ecumenic, din anii 691-692, le numește „unire și comuniune cu soția legitimă”^[2; 280], iar în traducerea românească a *Pidalionului*², aceste cuvinte apar ca „împreunarea și împărțășirea cea către legiuita femeie”^[19; 248].)

De ani de zile pregătesc o carte amplă despre această temă. Ea va avea titlul *Poemul iubirii împlinite – Sfaturi despre relațiile conjugale*. În acești ani am observat că există un interes deosebit legat de tema relațiilor sexuale în zilele de post. De aceea, m-am gândit că ar fi de folos să adun într-un volum separat articolele care conțin răspunsurile la întrebările cel mai des întâlnite pe această temă.

Tipăresc aici doar articolele legate de relațiile conjugale în zilele de post alimentar. Pentru a nu mări foarte mult volumul de față, celelalte articole la care am lucrat până acum privitoare la înfrânarea soților (înainte și după primirea Sfintei Împărțășanii, la înfrânarea soților în duminici și sărbători, la înfrânarea

² *Pidalionul* este cea mai cunoscută carte ortodoxă care conține canoanele Sfintelor Sinoade Ecumenice, ale celor Locale și ale Sfinților Părinți care au fost primite de Sinoadele Ecumenice.

pe perioada sarcinii și a alăptării, la înfrânarea în timpul zilelor în care femeia are ciclul etc.) vor fi tipărite în volumul *Poemul iubirii împlinite – Sfaturi despre relațiile conjugale* (care va vedea în curând lumina tiparului).

Poate că, pentru cititorii care nu m-au ascultat pe internet vorbind despre acest subiect sau pentru cei care nu au citit ceva scris de mine pe tema relațiilor sexuale în post, ar trebui să îmi precizez foarte clar, de la început, poziția. De care parte a baricadei mă aflu?

Dacă aș fi considerat că răspunsul poate fi rezumat într-o propoziție sau într-o frază, nu cred că aș mai fi scris această carte. De fapt, o scriu tocmai pentru că eu cred că în același timp ambele *baricade* (adică susținătorii postului și contestatarii săi) au dreptate și în același timp greșesc. Nu în aceeași măsură, evident – și lucrul sper că este destul de clar lămurit în volumul de față.

Dar, te rog, nu te pripri să mă consideri lipsit de curaj, nu te gânde că încerc să fiu la mijloc tocmai pentru a fi pe placul tuturor. Ci așteaptă să vezi ce am de spus...

Cred că postul este unul dintre stâlpii care pot suda foarte puternic relația dintre soții creștini, dar în același timp este și unul dintre factorii care o pot slăbi și o pot canaliza neintenționat spre divorț, atunci când nu este ținut cum trebuie.

Aceasta nu înseamnă, în niciun caz, că postul e ceva neutru și că poate fi folosit ca un cuțit, în bine sau în rău. Postul este bun, fiind rânduit de Dumnezeu și de Biserică. Problema e că omul zilelor noastre, care trăiește într-un mediu în care sexualitatea e suită pe un piedestal asemenea unui idol, are dificultăți în a înțelege rostul acestui tip de post. Pe de altă parte, în același timp, unele femei credincioase care s-au măritat cu

bărbați puțin-credincioși (dacă nu chiar atei) încearcă să le impună postul conjugal soților lor, neținând seama de neputințele și de slăbiciunile acestora. (Există și situații în care soții încearcă să le impună soțiilor să respecte zilele de post, dar acestea sunt mai rare. Numărul femeilor care vin la biserică este, evident, mult mai mare decât cel al bărbaților – fapt care se reflectă și în raportul dintre femeile care vor să țină post și al soților care nu vor să se lase *înduplecați* să o facă.)

M-aș bucura să te regăsești în multe dintre întrebările care își au răspunsul în această carte. Poate că aștepti cu nerăbdare să ajung la subiect. Pe mine mă exasperează cărțile care au prefețe sau introduceri lungi, a căror lectură parcă îmi diminuează interesul față de subiectul respectiv. Poate că unii abia așteaptă să afle când au „dreptul” să calce postul, iar alții să găsească motive de îndreptățire pentru a ține postul cu *strășnicie*. Cu toate acestea, cred că este foarte important ca, înainte de a ajunge în *miezul* problemei, să vorbim despre ceva care pare colateral, dar este extrem de important. E ca și cum tu ai vrea să înveți să faci jogging, iar eu vreau să te pun mai întâi să faci niște exerciții de încălzire. Sau poate nu am dat exemplul potrivit, pentru că poți face jogging și fără încălzire. E ca și cum ai încerca să înveți o limbă străină, memorând doar vocabularul. Fără să știi gramatica.

Mie mi se pare oarecum forțată folosirea termenului de „viață conjugală creștină” ca substitut pentru „relațiile sexuale dintre soții creștini”. Totuși, în familia creștină, iubirea trupească depășește nivelul de act sexual, fiind o poartă pentru manifestarea unei forme de iubire mai înaltă. Mai exact, în viața de familie iubirea trupească nu e (sau nu ar trebui să fie) doar iubire trupească.

Cred că, în toate cele ce țin de viața creștină, e nevoie de o abordare empirică. Adică nu poți înțelege viața creștină doar prin prisma vechi-testamentară a cărturarilor și a fariseilor, care se mulțumeau cu o cunoaștere rațională a adevărului. E nevoie de trăire. Poate că pare ridicol, dar, ca să înțelegi raportul dintre post și viața sexuală în familia creștină, trebuie să înțelegi mai întâi viața creștină. Fără a trăi viața creștină, nu poți înțelege cum trebuie nici postul și nici raportarea corectă la sexualitate.

Uneori creatorii de reclame se folosesc de aluzii sexuale mai mult sau mai puțin explicite pentru a vinde produse care nu au vreo legătură directă cu reclamele aferente. Dacă m-ar interesa ca această carte să se vândă cât mai bine, poate ar trebui să includ în introducere trei glume picante și două aluzii deochete, care să mă *împrietenească* din start cu un anumit segment al cititorilor – și anume cu cei care caută informații care doar să valideze perspectiva lor, dobândită în urma lecturării fugitive a unor postări care au primit multe aprecieri pe rețelele de socializare. Nu cred însă că o astfel de abordare ar putea avea efecte pozitive reale.

Unele articole conțin doar scurte comentarii ale mele pe marginea unor texte scrise de unii sfinți sau de părinți contemporani. Am încercat să reduc contribuția personală la acest volum nu pentru a mă ascunde sub umbrela unor sfinți sau părinți cunoscuți, ci pentru că sunt de părere că orice opinie personală poate fi subiectivă. De aceea am ezitat să prezint și un punct de vedere personal, cu toate că sunt de părere că e bine ca o învățătură să fie susținută și prin experiență. (Mai ales că unii sfinți care au îmbrăcat haina monahală – cum este de exemplu Sfântul Paisie Aghioritul – au putut scrie despre astfel de lucruri chiar

mai bine decât cei căsătoriți tocmai pentru că au fost luminați de Dumnezeu pentru nevoințele lor.)

O prietenă, cititoare a manuscrisului electronic al acestei cărți, mi-a scris: „Esența experienței mele este aceea că familia a mers mai bine când am renunțat la «lege» și m-am preocupat de a mă dăruir cât mai mult celuilalt în orice nevoie. Mai înainte am avut un duhovnic care a «împătimit» firea și m-a pus multă vreme între ciocan și nicovală, între Dumnezeu și soțul meu. Mi-am exercitat libertatea și am plecat și am găsit duhovnic care pune pe primul plan, fără nicio îndoială, pacea și liniștea casei.”

Sper că în această carte am reușit să arăt că învățăturile sfinților fac tocmai acest lucru – adică pun pe primul plan pacea și liniștea casei, prin înțelegerea dintre soți.

Trebuie să recunosc că, după ce am scris multe cărți, aceasta este prima care m-a ajutat să îmi dau seama că unele din lucrurile puse în mod artificial pe seama Sfintei Scripturi, a sfinților sau a tradiției bisericești nu sunt reale. Cum este ideea falsă că Legea Veche le cerea iudeilor să nu aibă relații conjugale în ziua de Sabat. Sau ideea greșită că în familiile creștine relațiile conjugale trebuie să fie neglijate cât mai mult – în timp ce celebrul tratat *Despre feciorie*, Sfântul Ioan Gură de Aur arată că Sfântul Apostol Pavel „pe cei căsătoriți îi pune din când în când să se înfrâneze, după ce îi lasă să-și potolească vreme îndelungată simțurile în limanul vieții conjugale^[45; 64]”.

După cum veți putea vedea în diferite citate din cartea de față, în loc să prezinte o variantă utopică a familiei, în care soții pun pe primul loc înfrânarea și pe al doilea iubirea, scrierile sfinților arată cât se poate de clar că înfrânarea soților trebuie să se facă doar în deplină înțelegere și cu acordul ambilor soți. Orice altă

înfrânare poartă în chip mincinos numele de post, fiind de fapt o pervertire a acestuia.

Sunt conștient că această carte este incompletă, că are neclarități etc. E evident că orice carte poartă pecetea autorului ei – cu plusurile și cu minusurile de rigoare. Dar vreau să știți că am scris aceste răspunsuri cu dorința sinceră de a oferi niște repere. Repere de care m-am folosit la rândul meu – și care m-au făcut ca, la mai mult de douăzeci și cinci de ani de la căsătorie, să simt că o iubesc din ce în ce mai mult pe soția mea, cu toate ispitele și poticnirile apărute pe parcurs.

Îmi dau seama de faptul că mulți creștini nu sunt interesați de problema raportului dintre post și relațiile conjugale. De altfel, din ce în ce mai puțini creștini sunt interesați astăzi ce învață Biserica, ce învață Sfânta Scriptură, ce învață Sfinții Părinți. Asistăm la renașterea ereziei gnosimahilor³, chiar dacă nu suntem conștienți de acest lucru.

Sunt conștient și de faptul că dorința mea sinceră de a încerca să prezint învățătura sfinților pe această temă spinoasă nu este suficientă pentru abordarea

³ Sfântul Ioan Damaschin, în tratatul său Despre eresuri, vorbește și despre acești eretici: „Gnosimahii [luptătorii împotriva cunoașterii], care se împotrivesc oricărei cunoașteri creștinești, zicând că cei ce caută cunoștințe în dumnezeieștile Scripturi fac un lucru de prisos, fiindcă Dumnezeu nu cere de la creștin altceva decât fapte bune. Așadar, este mai bine să viețuiască omul cât mai simplu și să nu fie curios în privința vreunei învățături rezultate din activitatea [intelectuală] cognitivă” [43; 276-277].